

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 24-6-2025

Αριθ. Πρωτ.: 5992/2024

Αρ. Εγκ. : 7

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΗΛ.: 2106411526

Προς

Τους Εισαγγελείς Ανηλίκων της Χώρας

Θέμα: Ζητήματα ενιαίας εφαρμογής της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο των διαδικασιών αναδοχής και υιοθεσίας.

Με αφορμή σχετικά έγγραφα της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (Μονάδα Θεσμικής Προστασίας), του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, στα οποία και μας αναφέρθηκαν διάφορα ζητήματα που προέκυψαν κατά την εφαρμογή των διατάξεων για τον θεσμό της επιτροπείας εισερχομένων στη χώρα ασυνόδευτων ανηλίκων, κρίνουμε σκόπιμο να σας επισημάνουμε τα εξής:

Το κεφάλαιο Β' του Ν.4939/2022, όπως συμπλ. με τον Ν. 4960/2022, περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τα ευάλωτα πρόσωπα που εισέρχονται από τρίτες χώρες στην ελληνική επικράτεια, χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις. Ειδικότερα, στο άρθρο 1 περιπτ. ιγ' του ως άνω νόμου ορίζεται ότι ασυνόδευτος ανήλικος είναι ο ανήλικος (φυσικό πρόσωπο που δεν έχει συμπληρώσει τα 18 έτη), ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του ή από ενήλικο συγγενή του που ασκεί στην πράξη την φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών

δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο, σύμφωνα με το νόμο. Στον ορισμό αυτόν περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στην Ελλάδα, ενώ στην περίπτωση ιδ' του ίδιου άρθρου, χωρισμένος από την οικογένειά του ή χωρισμένος ανήλικος είναι ο ανήλικος, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί την γονική του μέριμνα, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή από άλλο πρόσωπο στο οποίο αυτή έχει ανατεθεί σύμφωνα με το νόμο, αλλά συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη την φροντίδα του. Εκπρόσωπος δε του ασυνόδευτου ανηλίκου είναι το νομικό πρόσωπο που έχει οριστεί επίτροπος από τον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα Ανηλίκων, ή ελλείψει αυτού, Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 66 ΙΑ του ως άνω νόμου, ή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει οριστεί επίτροπος από το δικαστήριο κατ' άρθρ. 1592 ΑΚ. Αν ο εκπρόσωπος είναι νομικό πρόσωπο, εξουσιοδοτεί κατάλληλο φυσικό πρόσωπο για να ασκεί τα επιτροπικά καθήκοντα όσον αφορά στον ασυνόδευτο ανήλικο. (άρθρ.1 περιπτ. ιε').

Στο άρθρο 63§1 του ως άνω νόμου, αναφέρεται ότι το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των αρμόδιων Αρχών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κώδικα. Στους ανηλίκους διασφαλίζεται ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης για τη σωματική, ψυχική, διανοητική, ηθική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Για την εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου, λαμβάνονται υπόψη ιδίως οι δυνατότητες επανένωσης της οικογένειας, η ποιότητα ζωής και η κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου, ζητήματα ασφάλειας και προστασίας, ιδίως εάν υπάρχει κίνδυνος να καταστεί ο ανήλικος θύμα εμπορίας ανθρώπων, και οι απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του, ενώ στο άρθρο 64 αναφέρεται ότι ο κύριος στόχος της αρμόδιας Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης, που είναι υπεύθυνη για τις

ως άνω ενέργειες, είναι, μέσω της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και του αρμόδιου Εισαγγελέα, η άμεση ανάθεση της καθημερινής φροντίδας ασυνόδευτου ή χωρισμένου ανηλίκου σε ενήλικο συγγενή ή σε πρόσωπο του φιλικού του περιβάλλοντος εφόσον αυτό κρίνεται ότι εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 66 ΙΑ.

Κομβικό ρόλο για την υλοποίηση του ως άνω σκοπού συνιστά ο θεσμός της επιτροπείας ασυνόδευτου ανηλίκου. Οι φορείς της επιτροπείας, ο διορισμός, τα καθήκοντα και οι τρόποι άσκησης αυτών, οι ευθύνες, η διάρκεια και η λήξη της επιτροπείας ρυθμίζονται διεξοδικά από τα άρθρα 66 Α έως 66 ΚΔ του Ν.4939/2022, όπως συμπληρ. με τον Ν.4960/2022. Από τον συνδυασμό όλων των προαναφερθέντων διατάξεων προκύπτει ότι σε κάθε περίπτωση ασυνόδευτου ανηλίκου που εμπίπτει στον ως άνω νόμο (ασυνόδευτα ανήλικα σε διαδικασία αναδοχής ή υιοθεσίας ή σε ΜοΠΠ, ανήλικες έγκυοι ή μητέρες και βρέφη κ.λ.π.), ο επιβεβλημένος διορισμός επιτρόπου λαμβάνει χώρα κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών ως ειδικότερων. Σύμφωνα με το άρθρο 66 ΙΑ §1 του ως άνω νόμου ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ή Πρωτοδικών του τόπου περιστασιακής ή παροδικής διαμονής του ασυνόδευτου ανηλίκου κατά τον χρόνο εντοπισμού, ταυτοποίησης ή καταγραφής ανηλίκου ως ασυνόδευτου και ενημέρωσης από τα όργανα του άρθρου 66 Ι§2, διατάσσει την επιτροπεία και ορίζει τον επίτροπο κατά τα επιμέρους οριζόμενα στην εν λόγω διάταξη. Η έκδοση της σχετικής διάταξης του Εισαγγελέα, εφόσον του έχει υποβληθεί από τα προαναφερθέντα όργανα, ει δυνατόν, πλήρης φάκελος με τα αναγκαία προς τούτο στοιχεία, θα πρέπει να γίνεται άμεσα και χωρίς καθυστέρηση, λόγω των ιδιαίτερων και εξαιρετικών συνθηκών, κατ' απόλυτη προτεραιότητα και στον αντικειμενικώς αναγκαίο χρόνο ώστε να είναι δυνατή η λειτουργία του θεσμού της επιτροπείας και η

επίλυση των ζητημάτων που τυχόν αναφύονται. Εν όψει δε του ότι ο Εισαγγελέας έχει την δυνατότητα (αρθρ.66 ΙΑ§3) να αναθέτει την καθημερινή φροντίδα του ασυνόδευτου ανηλίκου σε πρόσωπο εκ των αναφερομένων στο άρθρο 66Δ§2, σκόπιμο θα ήταν να γίνεται και αυτός ο διορισμός, ει δυνατόν, ταυτόχρονα, με τα κριτήρια βέβαια της §3 του ως άνω άρθρου και ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε περίπτωσης. Προς αποφυγή δε καθυστερήσεων, ο Εισαγγελέας θα μπορεί να στηριχθεί και στην κοινωνική έκθεση των προσώπων που αναφέρονται στην §3, στην οποία και μπορεί να καταχωρηθεί η γνώμη του ανηλίκου. Στην περίπτωση που ο ανήλικος μετακινείται σε γεωγραφική περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται ο ίδιος επίτροπος (οπότε αλλάζει μόνο ο εντεταλμένος επιτροπείας), προς αποφυγή καθυστερήσεων, κρίνεται σκόπιμο να γίνεται ενημέρωση των αρμοδίων Εισαγγελικών αρχών (του αρχικού τόπου διαμονής και του επόμενου) χωρίς να είναι αναγκαία και η έκδοση σχετικής τροποποιητικής διάταξης, δεδομένου ότι δεν αλλάζει ο επίτροπος και ο διορισμός εντεταλμένου προσώπου επιτροπείας γίνεται από τον πρώτο (επίτροπο). Μόνο όταν αλλάζει ο διορισθείς επίτροπος (λόγω μετακίνησης του ανηλίκου σε άλλη περιφέρεια στην οποία δεν δραστηριοποιείται ο πρώτος) θα πρέπει να γίνεται ανάκληση της διάταξης διορισμού επιτρόπου από τον εκδόντα αυτήν Εισαγγελέα και, κατόπιν ενημέρωσης από τον αρχικό επίτροπο και τις λοιπές ασχολούμενες αρχές, έκδοση διάταξης για διορισμό νέου επιτρόπου από τον αρμόδιο πλέον, κατά τόπο, Εισαγγελέα.

Σε περίπτωση παραίτησης του επιτρόπου, μολονότι αυτό δεν διευκρινίζεται στις σχετικές διατάξεις, θα ήταν σκόπιμο να εκδίδεται και σχετική, συνοπτική, ατομική διάταξη ανάκλησης από τον Εισαγγελέα της εκδοθείσης από αυτόν διάταξης διορισμού ώστε να εγγράφεται αυτή εν τέλει και στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 66 ΙΑ§4, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 66ΙΒ. Στην περίπτωση δε παύσης του επιτρόπου, θα πρέπει να γίνεται άμεση αντικατάσταση αυτού από

τον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα (αρθρ.66ΙΖ§3). Τέλος, κατά την αυτοδίκαιη λύση της επιτροπείας κατ' αρθρ. 66ΙΓ, δεν είναι απαραίτητη η έκδοση σχετικής διαπιστωτικής διάταξης αλλά αρκεί για την αρχειοθέτηση του φακέλου και η απαραίτητη προς τούτο έγγραφη ενημέρωση του Εισαγγελέα από τους εμπλεκόμενους φορείς.

Ενόψει δε του ότι η επιτροπεία λήγει αυτοδικαίως κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 66ΙΓ§1στ, με την παρέλευση ενός μηνός από τη δήλωση εξαφάνισης του ασυνόδευτου ανηλίκου, μετά τη δήλωση και τις έρευνες των αστυνομικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 124 ΠΔ 141/1991 και αρθρ.12 της 2/1985 κανονιστικής διαταγής του Αρχηγού της ΕΛ.ΑΣ., οι δηλώσεις αυτές των επιτρόπων θα πρέπει να γίνονται άμεσα εφόσον, ανά περίπτωση, προκύπτουν σαφείς ενδείξεις ύπαρξης άμεσου κινδύνου για την ζωή ή την υγεία του συγκεκριμένου ανηλίκου, μετά από σχετική έρευνα των ιδίων, των εντεταλμένων επιτροπείας και των τυχόν υπαρχόντων συγγενών αυτών. Η ταχεία δε ανεύρεση του ανηλίκου (π.χ. την επόμενη ημέρα) δεν ενεργοποιεί την διαδικασία του εν λόγω άρθρου.

Παρακαλούμε για την τήρηση των προαναφερομένων.

Η Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Ευσταθία Καπαγιάννη

Ε.Θ.

